

DONARÀ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA

ANTONI LÓPEZ, EDITOR

(Antiga casa I. López Bernagosi)

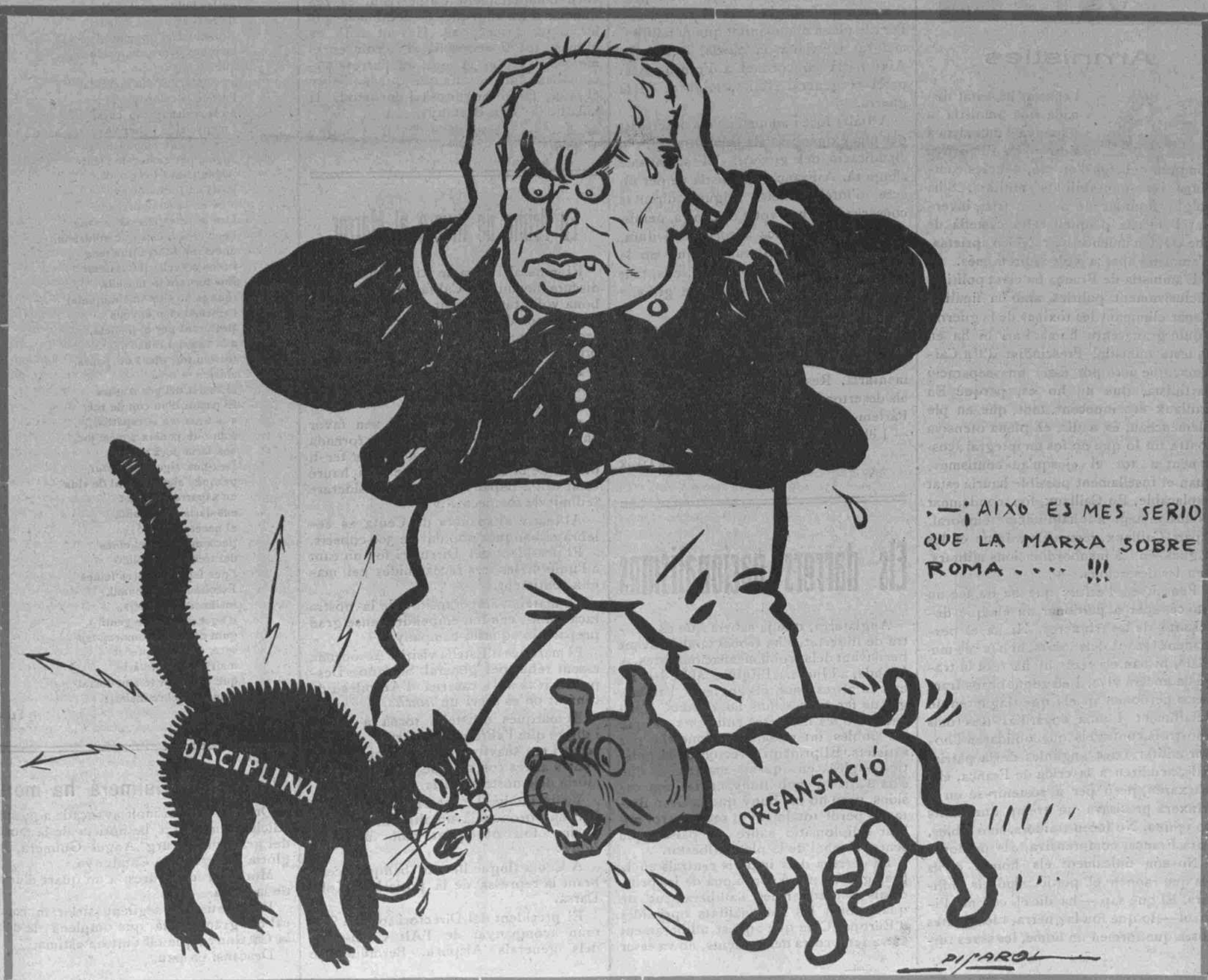
AQUEST NÚMERO 10 CÉNTIMS PER TOT ESPANYA

NÚMEROS ATRASSATS: DOBLE PREU

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ: Llibreria Espanyola, Rambla del Mig, núm. 20, botiga
Telèfon A. 4115. — BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona cada trimestre: ESPANYA, pessetes 1'50. — ESTRANGER, 2'50

COSES D'ITALIA

—Ai, Déu meu, que patirem!

Ningú no ho diria

Si en aquests dies d'estiu fort vingués a l'Estat espanyol una comissió estrangera per fer estudis sobre la situació peninsular, hauria de reconèixer, des de bon començament, que una de les característiques de l'actualitat espanyola és la calma. Ningú no ho diria, guaitant l'aspecte exterior de les ciutats i els camps, que es viu dintre un règim anormal, més o menys transitori. Hi ha tranquil·litat. Tranquil·litat plena i perfecta, tant a la superfície, com en l'interior. En aquest punt concret un deure elemental de sinceritat ens obliga a dir que són tan veridiques com l'evangeli aquelles notes del Directori on és afirmada la tranquil·litat del país. Les agitacions, les protestes, els missatges i els documents, són cosa d'un grup de polítics i intel·lectuals. El poble està tranquil, quiet, feliç, ajegut a l'ombra dels arbres, ara una mica entrists per l'avarícia del cel blau que els nega l'aigua.

Serà veritat l'afirmació dels escèptics que asseguren que al poble, al veritable poble que paga i jau i menja i dorm i treballa a estones, li és indiferent la forma de Govern i tant li fa la monarquia com la república, la dictadura com la democràcia, mentre no l'inquietin i perjudiquin d'una manera individual i directa? El fet és que els pobles peninsulars mostren una gran virtut d'adaptació a tots els règims. Són pobles flexibles, que ara viuen tranquils sota el règim del Directori militar i que viurien de la mateixa manera, si convingués, sota el règim d'un Directori de bisbes o constituïts en República soviètica.

Per això l'aspecte extern de l'Estat espanyol no demostra que hi hagi mar de fons. I és que realment no n'hi ha. Quietud per damunt i quietud per sota. Quietud en les capes superficials i en les capes profundes. Aquí tot està quiet i tot està tranquil. Si és veritat que hi ha ideals, i aspiracions, i reivindicacions, queda molt dissimulat. Serà cert, però ningú no ho diria.

Amnisties

A l'ensems ha estat donada una amnistia a Espanya i una altra a França. La d'Espanya comprèn delictes d'opinió, delictes comuns i responsabilitats militars. S'ha volgut liquidar un període trist, invertint l'eficàcia d'aquell refrà castellà de que «Quien mucho abarca, poco aprieta». L'amnistia abarca molt i apreta més.

L'amnistia de França ha estat política, exclusivament política, amb la finalitat d'anar eliminant les tòxines de la guerra. I quin gran sentit humanitari hi ha en aquesta amnistia! Prescindim d'un Caillaux, que això pot ésser una separació partidista, que no ho és, perquè En Caillaux era innocent, tant, que en ple Clemenceau, és a dir, en plena ofensiva contra tot lo que no fos un integral acostament a tot el «jusqu'au-boutisme», quan el fusellament possible hauria estat implacable, En Caillaux, fou condemnat exclusivament a inhabilitació temporal. Apart Caillaux, resten els caiguts en les vagues, en les insubordinacions militars, i en les desercions.

Penseu en l'esforç que ha de fer un francès per a perdonar an els que desertaren de les trinxeres. Hi ha el permanent record dels morts, hi han els mutilats, hi han els cecs, hi ha tota la tragèdia encara viva, i els republicans francesos perdonen an els que tingueren un defalliment i una covardia. Res dels apòstols contra els que oblidaren l'honor militar i les angúnies de la pàtria. Ells, acudiren a la crida de França, ells marxaren, però per a sostenir-se en la trinxera precisava un tremp que molts no tenien. No foren traïdors, sinó febles, i ara França, comprensiva, els perdona.

No són únicament els homes civils els que raonen el perdó, sinó els militars. El que sap — ha dit el coronel Piccasol — lo que fou la guerra, i les petites coses que formen un home, les seves tur-

bacions, angúnies, defalliment, com impulsives, instint de conservació, saben que una deserció moltes vegades fa pena. Per als insumisos, per als que no's presentaren preferint la festa al deure, res. Per als plens d'humanitat que defalliren, malgrat i estimar la pàtria, l'amnistia. Així parlà un coronel a França. Així parlà el general Nollet, ministre de la guerra.

A Itàlia foren amnistiats els desertors, per una exigència dels comunistes i una claudicació del govern. El socialisme s'imposà. A França, l'amnistia ve per un acte d'intel·ligència. Alguns diputats conservadors, han votat en contra, persistint en una política autoritària i dura, però no hi ha cap francès que no la comprengui, i que no excusi, ells, tant patriotes, les febleses dels que giraven l'espalla a l'heroisme.

Per això és bella la França, perquè sempre està en actitud de diàleg. L'amnistia ha sortit d'una deliberació parlamentària. Res per als traïdors, res per als desertors — deien els conservadors. — Parlem-ne — han respost els republicans. — I el diàleg ha estat el perdó.

PARADOX

Els darrers nacionalismes

Anglaterra, que ja sabem que és mestra de llibertat, s'ha trobat també davant per davant dels problemes nacionalistes. A Irlanda, a l'Índia, a l'Egipte, al Sud-Arica i en altres llocs, els anglesos han hagut de fer concessions importants. Però enlloc no les han fetes suficients perquè els pobles interessats es donessin per satisfets. El principi director de la política anglesa en aquesta matèria, és que s'ha d'arribar molt lluny en les concessions, però no tan lluny que la Gran Bretanya perdi totalment el seu control militar i diplomàtic sobre els països que senten l'anhel de la plena llibertat.

La derrota dels imperis centrals en la gran guerra, portà com a una de les principals conseqüències l'alliberament de quasi totes les nacionalitats oprimides d'Europa. Com que aquest alliberament es va fer a costa dels vençuts, no va ésser

posat cap límit a la llibertat dels pobles ressuscitats. En tractar-se dels pobles que s'han trobat, no davant del vençut, sinó davant del vencedor, no hi ha hagut el mateix criteri de llibertat il·limitada. Anglaterra ha cedit molt, però no ho ha cedit tot.

Per poc que falti en el gaudiment de la llibertat, els pobles amb plena consciència es senten neguitosos. El guany obtingut no esborra la memòria de la part que falta a conquistar, ans bé la fa encara més viva. Tal és el cas de les grans colònies angleses, d'Irlanda i d'Egipte.

El plet d'Egipte és avui el que té una actualitat més interessant i més dramàtica. El punt principal de la present divergència anglo-egípcia, és la qüestió del Sudan. L'Egipte ja és lliure, o quasi lliure, però al sud, remuntant l'ample Nil, hi ha una regió egípcia que és el Sudan, i ara els anglesos sostenen que una cosa és el Sudan i una altra cosa l'Egipte. I pretenen mantenir la regió sudanesa sota el seu domini directe, considerant-la separada del reialme egípcia.

Fa l'efecte que la Gran Bretanya adopta ara els procediments poc nets d'aquell que després d'haver fet una venda o una donació, sosté que no hi va compresa una part de la finca venuda o donada. Tots aquells que coneixen el problema del Sudan han de reconèixer que aquest territori està lligat a l'Egipte pels llaços de la geografia, de la llengua i de la història. En certa manera, podríem dir que el Sudan forma les cames d'Egipte. I és sofisticat el sostenir que les cames són una cosa diferent del conjunt del cos humà.

Creiem que la millor cosa que pot fer Anglaterra, sobretot ara que té un Govern completament esquerrista, és renunciar a les engrunes de dominació que ha volgut reservar-se. Havent cedit en el més, tot li aconsella de cedir en el menys. Si no ho fa així, el darrer nacionalisme no resolt que queden sobre el món, faran neguitosa i incòmoda la vida de la Gran Bretanya.

FULMEN

En Primo de Rivera al Marroc

El general Primo de Rivera ha fet un discurs davant del Califa, demostrant la bona voluntat que sent per a satisfer les aspiracions del Marroc. Entre altres coses, diu que és curt de paraules, però pròdig en fets.

Abans d'embarcar cap al Marroc féu unes declaracions de les quals aprofitem el paràgraf més important:

«Si Déu m'assisteix amb el seu favor en la resolució del problema, de tornada aniré a veure l'apòstol Santiago a fer-li ofrena de la meua vida, que així hauré estat útil a Espanya i jo em consideraré redimit de tot pecat...»

Al teatre «Espanol» de Ceuta es celebrà el banquet popular de 300 coberts.

El president del Directori féu un cant a l'unió de les tres races unides pel mateix sentiment.

La mateixa impetuositat de la nostra raça — diu — ens féu empendre sense gran preparació aquesta campanya.

El marquès d'Estella visità l'Aeròdrom, essent rebut pel general Soriano. Després marxà a la caserna d'Arapiles i de l'Infant on es serví un lunch.

El marquès d'Estella tornà a parlar i digué que l'abrumador càrrec del Directori era suavitzat pel companyerisme i entre altres coses digué que cal la memòria dels nostres morts.

Visità també la caserna del general Marina; pronuncià un altre discurs i al Casino fou obsequiat amb un altre lunch.

A Ceuta tingué lloc un banquet celebrant la repressa de la posició de Koba Darsa.

El president del Directori tornà a Tetuán acompanyat de l'Alt Comissari i dels generals Aizpuru, Bermúdez de

Castro, Correa, Riquelme i Soriano. El president del Directori sopà a la Residència, mostrant-se molt satisfet de les bones acollides. El marquès d'Estella es dirigí a Larraix on suposem que també serà rebut i obsequiat de la mateixa manera.

Deu-nos aigual

A la Majestat de Caldes

Deu-nos aigua, Majestat,
que la terra està abrusada;
si no plou, ben aviat
serà igual que una torrada.
Se'ns asequen els pebrots,
tan bonics com els tenfem!
es van tornant en ermots
els plans on l'aufals collfem.
De blat no en grana ni un brí
i només hem collit palla,
de nit no podem dormir,
de dia tothom badalla.
Amb la gran calor que fa,
mengem menys que a la Quaresma;
no fem només que suar;
es pot dir que vivim d'esma.
Les gallines al corral
van amb la cresta caiguda,
i no es troben ous com cal
ni demanant quart i ajuda!
Els núvols passen pel cel
de tant en tant, fent carreres,
per desvetllar-nos l'anhel
de les pluges juguineres.
Prò els murrís passen de llarg
rodolant com una bota:
Quin desengany més amarg
no donar-nos ni una gota
d'aigua de la que a barrals
porten amagatzemada
en les buidors colossals
de la seva panxa inflada!
Aquell adagi que diu
amb una barra exquisida
que «tota cuqueta viu»,
a l'estiu, ens diu mentida!
Perquè la calor que fa
no la resisteix cap cuca,
i menys si la pobra va
atrassada de manduca.
Aigua, per l'amor de Déu!
Aigua fresca i regalada,
ja sia en forma de neu
o bé en la de pedregada!
Que se'ns espesseix la sang,
i ens crema més que voldríem,
el cervell se'ns torna fang
i sens cervell, què fariem?
Ens tornariem masells,
(que ja ho som una miqueta)
i aniríem com anyells
pasturant per el planeta,
a la veu del rabadà,
fos qui fos, plens de paúra,
aniríem a belà
al costat del gos d'atura.
El pastor d'un cop de roc,
a la testa o a la espalla,
com que coneix aquest joc,
ens faria por a ratlla.
Deu-nos aigua, Majestat,
perquè l'aigua és font de vida
un xaparró aprofitat
ens daria desseguida
el necessari braó
per a manejar les eines
del treball ennoblidó
i per fer les nostres feines
Escolteu la veu humil,
insinuadora i flonja,
d'aquest versaire gentil
quin cervell és una esponja
seca, per la sequedat
maleïda, estrafoiària,
que a tothom té amodorrat
com una febre malària.

FLOK

L'immortal Guimerà ha mort

Quan ja teníem molt avançada aquesta edició, hem rebut la notícia de la mort del gran dramaturg Angel Guimerà, la glòria més gran de Catalunya.

Morí ahir divendres, a un quart d'una de la tarda.

En el número següent parlarem com cal del gran català, que omplena de dol la Catalunya que ell tant ha estimat.

Descansi en pau.

Una carta de "El Poeta"

Amb motiu de determinades manifestacions que *El Dia Gráfico* feia sobre el seu indult, Joan Bautista Acher ha tramès la present carta a la premsa barcelonina.

Barcelona 14 - 7 - 924

Senyor Director.

Molt senyor meu: Em dirigeixo a vostè suplicant-li autoritzis la inserció en el periòdic que tan dignament dirigeix, de les següents ratlles, favor del qual li restaré eternament agraït.

En *El Dia Gráfico* corresponent al dia 12 de l'actual, sots l'epígraf «Lo que dice El Poeta», se m'imputen determinades manifestacions amb el meu indult, que no em són gens favorables.

Al contrari del que s'afirma en aquell periòdic, estic molt satisfet d'haver sigut indultat de la pena de mort i sento una extraordinària alegria de viure. Com s'ha pogut creure altrament, essent així que he vist amb satisfacció i he aprovat la campanya que varis periòdics i milers de ciutadans han fet defensant la meua vida?

Seria ingrat sinó agrais plenament l'esforç realitzat per tots per aconseguir el meu indult i aprofito aquesta ocasió per a agrair-ho sincerament a quants s'interessaren a favor meu.

No sé ni m'importen els fins que per-

segueix *El Dia Gráfico* amb la publicació d'aquelles ratlles ofensives per a mi i en desprestigi dels que un dia es sumaren a la campanya a favor del meu indult.

Finalment, senyor Director, agraeixo tot ço que d'una manera tan entusiàstica s'ha fet per a mi i m'és plaent l'expressar-ho així per a que les coses quedin al seu lloc corresponent.

De vostè atent. s. s.

Joan B. Acher

Presó

El romanticisme de Zola

Fa pocs dies s'ha inaugurat a París un senzill monument a la memòria fulgurant, radiosa d'Emile Zola.

Amb aquest motiu, la figura del gloriós creador de tants personatges que van incorporant-se a la consciència universal s'ha reflectit pàl·lidament, no amb la vigoria que es mereix, en les planes dels periòdics i revistes literàries.

I és que Emile Zola és un contemporani i no s'han apaivagat encara les passions violentes que va remoure la seva ploma ardida, honrada i colpidora. Car molts dels seus enemics són vius i bateguen amb la mateixa frisança els magnets

problemes psicològics, polítics, socials i religiosos que va evocar, retratar, si es vol, a l'impuls xardorós, frenètic de les refagades imaginatives, que amb les de Victor Hugo, són les més portentoses de la nostra època.

Zola era nostre, de la llibertat, i amava als pobres, als treballadors, als humils, als pàries, i plorà amb els nostres mateixos ulls i s'indignà magníficament contra totes les velles, les tràgiques inhumanes misèries d'aquesta societat que nosaltres maleïm amb tot el nostre ser.

La seva obra immensa, tota amarada d'humanitat, de *naturalitat*, és el document més valuós que la novel·la contemporània deixa a les generacions a venir. La societat actual hi frisa en totes les innombrables pàgines, amb una força mai assolida fins aleshores i totes les seves lacres, les més purolentes i fastigoses, s'hi ostenten amb un verisme que podríem dir-ne cínic...

Aquest «defecte» és el que més se li ha retret a Zola... La hipocresia és també una forma literària... Excés d'anàlisi, s'ha dit... Sí, això mateix, *anàlisi*, però l'anàlisi mai és excessiu.

Voleu que teixim amb els vostres vituperis la corona de Zola? Doncs bé: la immortalitat de Zola és feta d'*escombraries*... Ja està dit... Però no és feta d'*excrecències*, la de Rabelais, i d'absentia i *haschich* la de Verlaine i la de Baudelaire i d'aigardent la d'Edgard Poe i de lubricitat, la de Boccaccio, i de sibiritis-

me la de Barbey d'Aureilly?... I què dir del doble adulteri de Mme. Bovary i de l'incest d'Edip i de l'apologia de l'efebus Gíton que fa Socràtes?...

Tenim la poca fortuna de que l'anàlisi de Zola és just i certs els vicis que n'extrèia. Tots els seus personatges els retrobem a cada pas al bell mig del carrer, en els salons, arreu on es reuneixen quatre persones.

Zola no feia «preciosisme» perquè era conseqüent amb les seves idees i amb la seva pròpia consciència i perquè en el món de les realitats les coses precioses són molt poques.

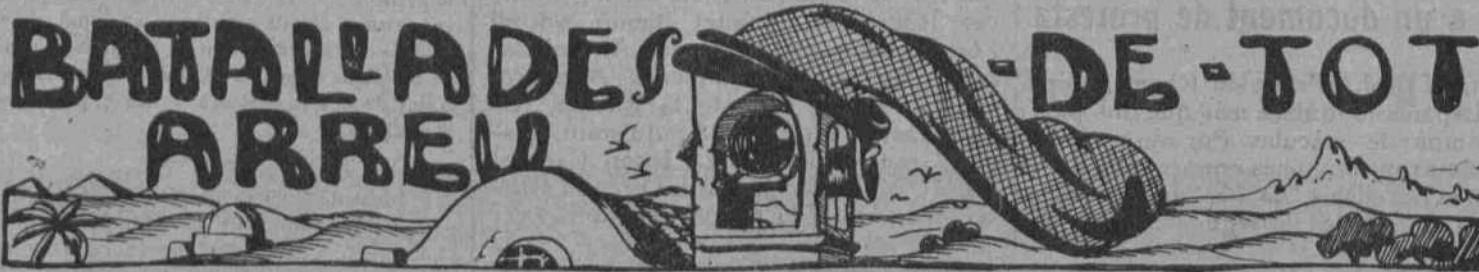
Era un fill del positivisme i no podia aplicar a les seves investigacions psicològiques altre mètode que l'inductiu, ni trobar en les ànimes altres idees i impulsions que les del mig ambient.

Però ço que no han volgut veure els detractors de Zola és que els anàlisis profundes produeixen les síntesis més meravelloses i així, com el materialisme històric de Karl Marx, ens amena a l'enlluernament d'una era de felicitat i de justícia, així mateix la minuciosa observació «ordurière» de Zola els obra els horitzons de llum ideal i d'esperança...

Treball, *Germinal*, *Fecunditat*, *La Terra*... versos màgics d'un sublim poema...

I quin «romanticisme» més noble veritat? aquest de Zola.

GLICINI

JN BON NEGOCI

Qui es capfiqui pensant com emprarà el seu capital—si és que té capital—és un tonto. No us feu dels bancs ni dels seus rēdits minses; no l'exposeu en negocis dubtosos, arriscats, de molta paciència i de poc interès. Si sou prou malvats per a fer-ho poseu una mena de tendeta de drogueria d'aquestes—podríem dir—enciclopèdiques d'aquestes que són una mena de potpurri botiguere, que tenen un poc de totes les tendes i que no tenen res de tenda completa; d'aquestes que són bar, taverna, farmàcia, carniceria, fonda, pastisseria i verduleria, tot d'una peça. Acaparen les subsistències infectes i despreciables, les esmorralles dels mercats i dels magatzems, les carns que han sobrat a la carniceria, les menudències de l'escorxador i les fruites macades de la plça; no bategen el vi perquè el primer sagrament ja el tenia, però el confirmen, li fan fer la primera comunió i li apliquen els quatre sagraments restants. Trafiquen amb drogues heròiques, cosa pròpia de covards. I tothom, tothom s'hi aboca i tot es ven i no a qualsevol preu. A qualsevol preu ells saben comprar-ho, però ho venen a preus exorbitants, amb pretensions de gran drogueria de la Rambla, del Passeig de Gràcia o del carrer de Ferrán.

Es un bon negoci pels sense ànima. I de sense ànima amb una botigueta infecte se'n troba un a cada cantonada dels barris baixos. Generalment és un home panxut i de cara entàtica i grossera, arremangat de braços i a cos de camisa, amb ulls de gat que hi veuen a les fosques i amb ànima de pantera, si és que tenen ànima. Però cada dia els veureu més grassos i més satisfets del seu bon negoci.

En aquestes tavernotes potpurris s'hi acostuma reunir tota la púrria barcelonina, tota la posterma supurant d'un cosmopolitisme vil que pateix la ciutat. Allà combreguen junts l'invertit, la prostituta i el carterista; en aquesta cataus s'amaguen probablement les quadrilles terroristes. I mentre aquestes, que són part dels explotats tramen les seves malifetes i les seves vileses, l'home panxut torna a riure de satisfacció pensant en el bon negoci.

Es inhumà; és odiable

CAMPIONA DE FLORET

Aquesta senyora danesa que es diu Ostier, ha guanyat el campionat de floret; és campiona universal en el joc de l'espasa.

Això vol dir que la dona no serveix tan sols

per a les ocupacions domèstiques, sinó que també pot servir en tots els altres caires de la vida pública.

Però, senzillament, aquesta masculinitat en la

Madame Ostier.

dona ens repugna. Una dona campiona de floret, ens sembla que ha d'ésser una dona sense gràcia, sense aquella divinitat femenina que fa tan encisadora la dona.

Nosaltres no hem cregut mai que la dona sigui el sexe dèbil com diuen molts; nosaltres creiem que la dona és el sexe fort i això mirat de la manera que es vulgui. Considereu els sofriments i el desgast que suposa la sola condició de dona! Considereu les dolors del part i el desgast del criar i digueu si la dona és el sexe dèbil.

Però sí que és el sexe de la manyaguera i de la carícia, el sexe de la gràcia, de la bellesa i de la delicadesa. I què us en sembla si el dia més impensat la vostra mitja taronja us brindés un solemne cop d'espasa per qualsevol tonteria? Què us en sembla si enlloc de carícies i d'expansions

maritals us demanés un partit de boxa o de floret?

La senyora Ostier serà tan campiona com se vulgui en els jocs sanguinaris i d'instints perversos i gens recomenables de l'espasa, però per a nosaltres no serà ben bé dona, ni tindrà cap gràcia, ni cap dolcesa femenina. No serà més que un masclo que porta faldilles i que per la força de l'espasa es posa pantalons quan vol, així com hi ha homes que són donetes i que per idèntiques raons fan d'homes.

EL PRÍNCIP I LA UNIVERSITAT

El príncep de Gales ha visitat la Universitat de Southampton. Heu's aquí un bell gest que no acostumen a tenir els prínceps. Els prínceps, els de tot el món menys el de Gales, visiten estadis, esglésies, ajuntaments, palaus, castells, tot lo visitable... però no visiten Universitats. Què hi farien en una Universitat? Avorrir-s'hi, segurament.

Però, segons aquesta fotografia, no s'avorreix el príncep de Gales a Southampton. Avui com avui les universitats angleses—en les que s'estudia, però en les que es riu i es juga també—són les més famoses del món. Abans ho eren les alemanyes. Recordeu aquella tendríssima i admirable comèdia de Meyer Forster, «Die Heidelberg» que tantes llàgrimes ha arrencat a la nostra joventut. Les universitats alemanyes eren unes universitats de comèdia sentimental. Les d'Anglaterra són d'opereta, però d'opereta en el més

El príncep de Gales a l'Universitat de Southampton.

gentil concepte de la paraula.

Avui el príncep de Gales visita la Universitat de Southampton. Els estudiants el volten cantant i ballant. Ell somriu...

Heu's aquí un príncep simpàtic.

LES CONQUESTES DE L'ART

L'ànima de la terra és immortal i les velocitats humanes no l'ofeguen així com així. El que no pot fer-se de pic es fa de palada, diu un aforisme català. Ara que sofrem una represàlia política, ara

Tapis de Josep M. Sert.

que es pretén ofegar aquest caient inconfundible de la nostra manera d'ésser, allà on no arriba l'esforç dels homes que s'encongeixen, hi arriba l'esforç de l'art aixecant el nom de Catalunya damunt del món.

Josep Maria Sert, el cèlebre artista català, acaba de fer uns tapisos esplèndits per a Sir Philip Sassoon's. Són una brillantíssima condecoració per la casa particular d'aquest senyor londinenc. Han estat admirats i elogiats per les eminències

Tapis de Josep M. Sert.

universals de l'art pictòrica i han estat fotografats i publicats en les més interessants revistes il·lustrades de la capital britànica.

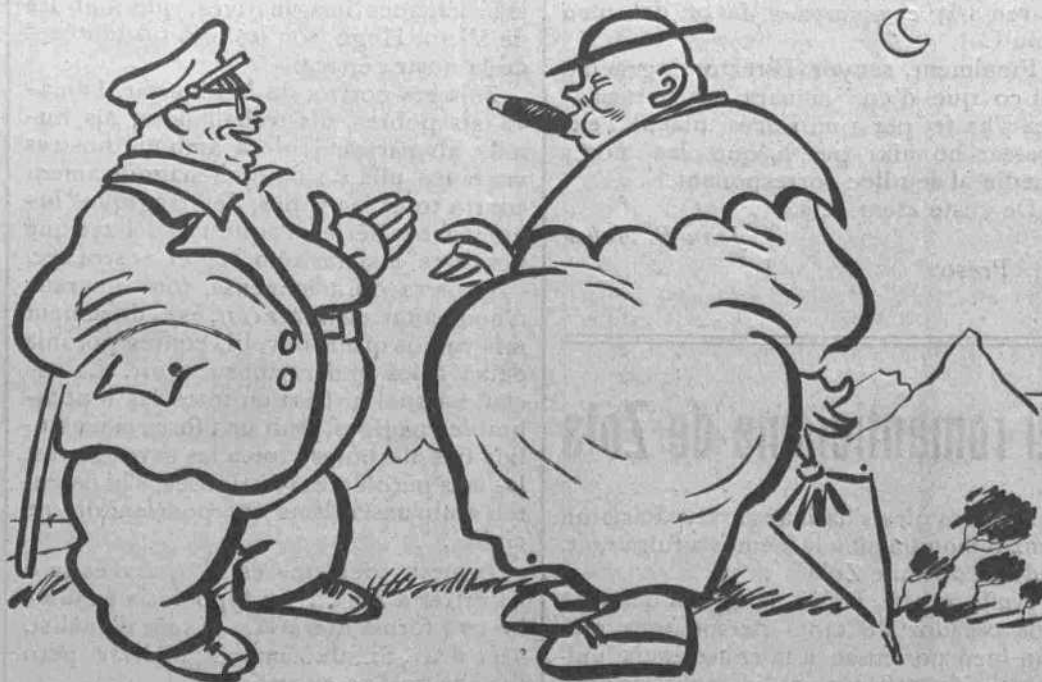
No cal dir com celebrem el triomf del cèlebre artista Josep Maria Sert, doblement en les circumstàncies actua's. Junt amb el nom de l'artista hi va el nom de Catalunya. L'art és expressió de l'ànima i la nostra ànima és immortal.

COSES DEL TEMPS

LES DELICIES DEL CAMP

—I que n'és de bonica la Naturalesal

GEOMETRIA

—Creguim, senyor Quimet, Déu ho va dir: la bondat està en la línia curva.

«NO MATARAS»

—Home, mossèn Rafel, no aconsellen vostès que no s'ha de matar?

—I de què menjaríem si no es matés?

A PENDRE L'AIRE

—A vostè li convé anar-sen una temporada a fora, a la per exemple.

—Allà no, allà si que no hi estaria tranquil.

AQUEST NÚMERO HA PASSAT
PER LA CENSURA MILITAR

Rèplica del president del Directori a un document de protesta

Sota el títol: «Primo de Rivera repite que España no quiere más que un partido limpio de máculas. Por eso no hará caso de protestas, pues conoce a los iniciadores de ellas.» *La Voz de Navarra* del día 15, publica la següent nota de la Presidència:

En la Presidencia facilitaron la siguiente nota:

«Tetuán, 14 de julio de 1924. Presidente del Directorio a presidente interino Directorio.—Madrid:

Al regresar a Ceuta, donde he visitado los heridos en los combates que terminaron el día 8, pues desde entonces hay tranquilidad, recibo el pliego que ciento setenta y cinco señores, cuyos nombres conozco en parte, porque ya figuraron en otro escrito de simpatía al idioma catalán, a raíz de limitarse su uso por real decreto, para que no desplazara y vejara al castellano, y cuyos nombres volveré a ver en todo escrito de protesta, pero a los cuales ni por cantidad ni por calidad concedo la menor importancia, ni el honor de que me distraigan más minutos que los que ahora pierdo en tratar de estos asuntos.

Contra ese parecer, España entera afirma y ratifica que quiere, con régimen de severidad de vieja nación, un partido limpio y libre de mácula y flaquezas, que hicieron abominables a los extinguidos, aunque en ellos figuraron algunas personas respetables.

Ante el hermoso espectáculo de estas tropas y de este mando, dispuestas lo mismo a dar su vida que a sacrificar el amor propio, siento una mezcla de lástima y desdén para esos señores que persisten en consideraciones y minucias bizantinas que, de atenderlas, retrasarían el momento de que España volviera al camino de libertad y derecho a que se prepara.»

Cal que el lector recordi els noms dels escriptors de llengua espanyola que signaren el manifest de simpatia a la llengua catalana, per a fer-se ben bé càrrec de l'alcanç i la importància de la nota copiada textualment. Heu's-els aquí:

Pere Sáinz i Rodríguez, Gómez de Baquero, A. Bonilla i San Martín, Angel Ossorio, Gregori Marañón, Tomàs Borràs, Jaume Torrubiano, Alvar d'Aíboroz, August Barcia, Concepció Espinosa, V. García i Martí, Lluís de Zuluega, El comte de Valledano, M. Herrero i García, Pere de Répide, Joaquim Belda, Lluís Giménez Asua, Feliu Lorenzo, Fabià Vidal, Lear de las Casas, Lluís Ruiz i Contreras, Gabriel Maura, A. He-

rrera, A. González i Blanco, Josep Torral, Ferrán de los Ríos, Lluís Palomo, Azorín, M. Pedroso, Lluís Bello, Francesc Rodríguez, Manuel Bueno, Antoni Zozaya, Gómez de la Serna, Antoni Espina, Melchor Fernández i Almagro, Lluís de Tapia, Joan de la Encina, Ribera Pastor Pitaluga, Araquistain, Jascint Grau, Carles Freixa, Josep Canaleas, T. Elorrieta, Eduard Ortega i Gasset, Joan Guixé, Leopold Bejarano.

L'aventura de l'Unamuno i En Soriano

Segons la informació recollida de la premsa barcelonina, s'hauran enterat els nostres lectors de l'aventura atribuïda als senyors Unamuno i Soriano, els quals haurien estat alliberats del seu exili i retornats al continent europeu en un navili francès.

La carta del senyor Unamuno dirigida a un periòdic local ens ha assabentat que rectificava tots els rumors i notícies circulades, i les reduïa a una d'aquestes fantasies corrents en temps de censura.

Avui completarem la informació fins ara confosa.

Pierre Bertrand, redactor en cap de l'orgue oficiós de la situació governamental francesa, *Le Quotidien*, en l'edició del diumenge dona una explicació de l'absència del director, senyor Henry Dumay. La nota reduïda als termes informatius diu així:

Un despatx d'Henry Dumay ens informa que la seva travessia per les costes del Marroc i de Canàries ha finit en ple èxit després de diverses aventures.

Durant un viatge anterior, havia promès als exilats Unamuno i Soriano d'acudir un dia a alliberar-los.

Per diversos accidents, Henry Dumay hagué de retardar la seva expedició per les costes del Marroc i de Canàries.

Però, el director de *Le Quotidien*—segons diu Pierre Bertrand—era el darrer de renunciar a una empresa generosa, a pesar de totes les dificultats.

Els senyors Unamuno i Soriano, tal com se'ls havia promès, foren arrabassats de Fuerteventura, i quan el vaixell que els conduïa es dirigia vers Madera s'informaren de l'amnistia que se'ls acabava de concedir.

Aleshores es dirigiren a Les Palmes, on arribaren dissabte al vespre, i d'on *Le Quotidien* creu rebre noves informacions.

Aquesta ha estat la causa de l'absència d'Henry Dumay, segons Pierre Bertrand.

REPICS

El Govern del Japó es proposa dotar el temple de Meiji amb una pintura al fresc, relativa a l'assemblea preliminar del tractat de 1882 a la qual va pendre part com a representant d'Espanya, el senyor Ruiz Castillo.

Una pintura al fresc? I la Legació del Japó s'ha dirigit a Madrid? Quin dimoni de pols més segur que tenen aquests japonesos!

Continuen les sequeadats i continuen les pregàries; però Déu—que era italià i cantava operetes—diu que està tan indignat amb En Mussolini que no vol fer ploure.

[I pensa bé, Déu. Si fos un excèntric com el pintor la clericalia, potser no pensaria gens bé, però, ara pensa bé, Déu. Ja veureu: en les camises negres no s'hi coneix la brutícia, per això les adoptaren els feixistes, i com que no s'hi coneix, l'aigua hi sobra. I els capellans empenyats en que Déu canti el *Rigoletto*.

L'Herriot no està d'ambaixades pontificies, ni de Vaticans, ni de camàndules i fa molt ben fet. La llibertat per damunt de tot. Els lorenesos i alsacians, si es senten francesos, sense l'ambaixada també se'n sentiran i si no es senten francesos que vagin sols o amb els qui vulguin, car si ha d'ésser no ho aturaran pas ni amb ambaixades ni sense. Així deuria pensar tothom: La llibertat per sobre de tot.

A Barcelona no hi ha aigua. Les fonts no ragen, degoten només. Les aixetes dels pisos, no són aixetes, són eixutes; i a bona fe que ens està molt bé als barcelonins, perquè, quant aquest hivern passat aquell regidor o aficionat a regidor—ja no ho recordem ben bé ni ganes—proposava de fer pujar el mar al Tibidabo, ningú se'l va escoltar. Doncs, ja ens està bé. En el pecat trobem la penitència.

El bisbe de Vich es diu Muñoz. No sabem si té gens de parentiu amb En Muñoz Seca, però sabem que té coses de Muñoz Seca. Una vegada trobà una dona ben habilitada pel carrer i l'emprengué amb aquella seva rialleta i amb aquell seu accent valencià: «I dós, i dós, on està vostè, on està?» Com sigui que ella li contés que estava de camarera en un calé de ídem, ell li féu vèries reflexions evangèliques i li ponderà la seva bellesa física i la vida feliç i reposada que podia fer canviant de vida i sobretot canviant de casa. Oh, l'eficàcia de la santa paraula del senyor Muñoz! A l'endemà aquella dona ja havia canviat de casa ja servia en un altre calé de camareres.

S'ha presentat una denúncia per estafa contra el «Banc de Foment Agrícola», que, segons sembla, s'ha negat a tornar una fiança de 15.000 pessetes.

Tractant-se d'un «Banc de Foment Agrícola» no ho trobem extrany.

El delegat governatiu de Terrassa ha adreçat un ofici a l'alcalde de Rubí, ordenant-li que totes les crides oficials siguin fetes en castellà.

Ja ens sembla veure aquella gent humil de Rubí com s'esgarrapen el cap per a entendre-ho.

S'ha qualificat de *misèrrima* la nostra producció agrícola. Suposem que el *misèrrima* va pel restant de l'estat espanyol.

Espanya, amb una superfície total de 50 milions d'hectàries, no arriba a conrear-ne dinou milions i mig amb una producció total de 8.500 milions de pessetes.

Catalunya amb tot i tenir un terreny accidentat i menys fèrtil, produeix 918 milions de pessetes amb una superfície d'un poc més d'un milió d'hectàries.

Amb això del *misèrrima* no hi entenem res.

L'alliberació de l'Unamuno i d'En Soriano realitzada per un vaixell francès, segons ens ha contat *Le Quotidien*, té tot l'aspecte d'un capítol de *Les aventures de Telmac*, també franceses.

Molt ens plaurà llegir la narració que d'aquest pas de poema èpic farà *Don Miguel* quan arribi a l'Argentina.

Estem segurs que tindrà molta substància.

El «Club Cosmopolita» ha acordat entrar en bloc a formar part de la *Unión Patriótica*.

—Quina Entitat diu?

—El «Club Cosmopolita».

—I on ha succeït això?